

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Instructio practica ...

Institutiones Qvintvplicis Theologiæ - Positivæ videlicet, Asceticæ,
Polemicæ, Speculativæ, & Moralis complectens, Unà cum Appendice
Methodum compendiarium reformationis Ecclesiasticæ à Concilio
Tridentino factæ continente

Lohner, Tobias

Dilingæ, 1679

§. 6. De Simplicitate S. Scripturæ.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-48233](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-48233)

invenimus, quos ad profectum nostrum intelligentia diversitas accipimus, ut modo nuda nos pascat historia, modo sub tenebris litera velata medullitus nos reficiat allegoria, modo ad altum suspendat contemplatio in presentis vita tenebris iam de luminis aternitatis intermicans.

4. Ex spei, quam excitat, consolatione: quâ de causa Paulus Rom. 15. dixit: *Quæcunque scripta sunt, ad nostram doctrinam scripta sunt, ut per patientiam & consolationem scripturarum spem habeamus.* Sic certè de S. Paula S. Hieronymus in vita illius testatur, eam in omni quocunque simili similem sibi, lætâmq; extitisse, eò quòd semper aptis et Scriptura sententiis solari sese, confortarèque didicisset. adeò meritò P. Claudius Aquaviva Societatis nostræ Generalis in Instructione sua de formandis Concionatoribus scripturæ ait: *Si delectare sit animus, nihil usquam Verbo DEI & Scripturis Sacris est delectabilius, ideo quippe ait Propheta Ezechiel. Dilexi mandata tua super aurum & topazion. Item quàm dilectiora faucibus meis eloquia tua, super mel ori meo. Hanc vim habent ut vel nudè prolata delectent, præterquam quod historiarum varietas, qua inibi continetur, mirum in modum creat audientes; metaphora item & Psalmorum Poesis, & verba autem & Sententia Salomonis, similia quoque ac digna si apto ponantur loco ac tempore, sunt profectò, ut cum Scriptura loquar, tanquam mala aurea in lectis argenteis, vel auris aurea, & Margaritam fulgem.*

§. VI.

De Simplicitate S. Scripturæ.

Per simplicitatem hoc loco aliud nihil intelligitur, quàm vulgaris & inculti stili usurpatio; quo modo acceptam simplicitatem convenire S. Scripturæ, testantur imprimis Origenes, Clemens Alexandrinus, Lactantius & alii apud S. Augustinum c. 23. prolegom., ubi ajunt, Philosophos & Oratores Scripturam velut indifertam, nimumque vulgarem simplicem contempisse, eò quòd judicium de eadem in majestate sensuum, sed verborum tulerint vilitate. S. Augustinus l. 3. conf. c. 5. de se faretur: *Non, sicut quorundam, ita sensi, cum attendi ad illam scripturam, sed*

mihî indigna, quàm Tulliana digni aut compararem. Verùm hanc ipsam simplicitatem magno consilio, gravissimisque de causis à Scriptoribus Sacris, ipso Spiritu Sancto ad id movente, usurpatam esse, passim ostendunt Interpretes S. Scripturæ. Ex omnibus tamen causis duas potissimum hoc loco afferre placet.

Prima est, ut per hanc Simplicitatem tantò efficacius demonstraretur, S. Scripturam verè divinam, neque ab alio Authore, quàm Spiritu Sancto dictante profectam esse; nam, cum res emineatissimas, & quæ captum Hominis effugiunt, interdum proponat, nulla tamen argumenta, nullas rationes ad fidem faciendam producat, sed sola simplici earum narratione contenta non dubitet, se fidem apud omnes inventuram, evidentissimum sanè indicium præbet non Hominis, sed DEI loquentis; ut adeò rectè dixerit Salmeron proleg. 1. 3. S. Scripturam, quantò minus probat, tantò magis probare, & patefacere se esse divinam; & quò magis probat, eò minus probare, quia tunc se ad morem loquendi humanum attemperat.

Altera causa est, ut omnibus accessus ad S. Scripturam pateat, uti S. Aug. to. 3. in ep. ad Volusia. indicat, dum ait: *Modus dicendi, quo Sacra Scriptura contextitur, quàm omnibus accessibilis, quamvis paucissimis penetrabilis, ea, qua aperta continet, quasi Amicus familiaris sine fuce ad cor loquitur indoctorum aequè ac doctorum. Ea verò, qua in mysteriis occultat, nec ipsa superbo eloquio erigit, quò non audeat accedere mens tardiuscula, & inerudita, quasi pauper ad divitem, sed invitat omnes humili sermone, quos non solum manifestà pascit, sed etiam secretà exerceat veritate, hoc in promptis, quod reconditis habens.* Idipsum confirmat Origenes l. 7. contra Celsum Epicureum, dum probat, simplicitatem & facilitatem stili à Sacris Scriptoribus fuisse adhibendam, quò eorum labor universis prodesset, plúsque utilitatis attulisse Mundo Christi gesta conscripta simpliciter, quàm eloquentiam ornem Platonis.

Rectè tamen notat citatus Salmeron, altissimos interdum sensus cum tenuitate verborum misceri debuisse; tum ut divinitas quasi Humanitati unita clariùs elucesceret; tum ne, si tota facillè posset accedi, facillè quoque contemneretur. id

quod eloquenter more suo S. Augustinus ostendit, dum ait: Qui enim prorsus in Sacra Scriptura non inveniunt, quod querunt, fame laborant. Qui autem non querunt, quia in promptu habent, fastidio sepe marcescunt. In utroque autem languere cavendus est. Magnificè igitur & salubriter Spiritus Sanctus ita Scripturas Sanctas modificavit, ut locis apertioribus famulo occurreret, obscurioribus autem fastidia detergeret; nihil enim ferè de illis obscuritatibus eruitur, quod non planissimè dictum alià reperitur.

§. VII.

De Eloquentia S. Scripturæ.

Duplicem communiter distinguunt Eloquentiam Authores hac de materia discurrentes, veram scilicet, & falsam se apparentem duntaxat. Vera Eloquentia est, quæ re ipsa apta ad persuadendum verbis & argumentis utitur. Falsa est, quæ varia Orationis ornamenta & lumina adhibet, ideòque in Oratoribus & Scriptoribus prophanis inquiritur, & laudatur. Verùm hæc nisi priorem eloquentiam conjunctam habeat veræ Eloquentiæ nomen non meretur; nam, ut rectè Tullius de opt. gener. Orat. dixit, ad veram eloquentiam nec Asiaticè, nec Ciceronis aut Demosthenis, aut Platonicis, aut Periclis imitatione, sed optimè dicendum est, quod quidem is præstat, qui cæteris Hominum dicendo tenet: quod eorum voluntates, quò vult, flectit, quocunque tandem dicendi genere aut caractere utatur.

Hoc notato rectè Commentatores S. Scripturæ affirmant Veram, Summàmque in S. Scriptura eloquentiam reperiri. Sic enim primò, S. Augustinus testatur l. 4. de doctr. Christ. c. 6. dum ait: Hic aliquis forsitan querit, utrum Authores Scripturæ, quorum scripta divinitus inspirata, Canonem nobis præberrimè auctoritate fecerunt, sapientes tantummodo, an eloquentes etiam nuncupandi sint. Quæ quidem questio apud ipsos, & eos, qui mecum, quod dico, sentiunt, facilissimè solvetur. Nam, ubi eos intelligo, non solum nihil eis sapientius, sed etiam nihil eloquentius mihi videri potest. Et audeo dicere, omnes, qui rectè intelligunt, quod illi loquuntur, simul intelligere, non eos, aliter loqui debuisse; sicut enim est quadam